

Να παρουσιάσετε τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα μετά τη διάλυση του Στρατιωτικού Συνδέσμου (15 Μαρτίου 1910) μέχρι την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη (6 Οκτωβρίου 1910). Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη το περιεχόμενο των παραθεμάτων που ακολουθούν.

Πηγή 1: Κυριακή 8 Αυγούστου 1910. Οι εκλογές για την Αναθεωρητική Βουλή. Ένα νέο κεφάλαιο της ιστορίας του νεότερου ελληνικού κράτους ανοίγει. Θα έχει τον τίτλο «Ανόρθωση» και θα φέρει τη σφραγίδα «Βενιζέλος». [...] Από την πλευρά των παλαιών κομμάτων, μόνο εκείνα του Θεοτόκη και του Ράλλη μετείχαν με σοβαρές προσδοκίες διεκδίκησης της πλειοψηφίας της Αναθεωρητικής Βουλής. Παρά τις αρχικές επιφυλάξεις του κερκυραίου πολιτικού (του Θεοτόκη), τα δύο κόμματα αποφάσισαν να καταρτίσουν κοινούς συνδυασμούς. Το κόμμα του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη είχε αρχίσει να φυλλοροεί από στελέχη [...] Ουσιαστικά έπαυσε να προσμετράται ως κόμμα. Γι' αυτό και ως τρίτο κόμμα χαρακτηρίστηκε η πολυπληθής ομάδα που υποστήριζε τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Δύο εβδομάδες μετά τις εκλογές, στις 22 Αυγούστου 1910, στο ξενοδοχείο «Ερμής», το τρίτο αυτό κόμμα θα αποκτήσει και όνομα: Κόμμα των Φιλελευθέρων.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος είχε αποφύγει την ενεργό ανάμειξη στον εκλογικό αγώνα. Την περίοδο εκείνη επέλεξε να παραμείνει εκτός Ελλάδας, στην Ελβετία και την Ιταλία. Δούλευαν, όμως, γι' αυτόν οι συνεχόμενοι φανατικοί οπαδοί του. Έθεσαν το όνομά του πρώτο στο ψηφοδέλτιο των ανεξάρτητων υποψηφίων στην περιφέρεια της Αττικοβοιωτίας. Αυτές οι εκλογές είχαν μια μοναδικότητα σε σχέση με τις προηγούμενες. Έναντι των δύο παλαιών κομμάτων και των υπολοίπων του «Μαυρομιχάλη» αντιπαρατέθηκαν εκατοντάδες νέοι υποψήφιοι, είτε ως ανεξάρτητοι, είτε εκπροσωπώντας τον Εμπορικό Σύλλογο Αθηνών, είτε άλλα σωματεία. Οι άγνωστοι αυτοί νέοι εμφανίζονταν στα μπαλκόνια με κοινό σύνθημα: « Είμεθα νέοι άνδρες και έχουμε νέες ιδέες και εν ονόματι των νέων τούτων ιδεών ζητούμεν την ψήφον σας». Οι νέες αυτές ιδέες δεν ήταν και πολύ ξεκάθαρες. [...] Στη Θεσσαλία η αλλαγή είχε συνδεθεί και με το καθολικό αίτημα για αγροτική μεταρρύθμιση, με την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών. Πριν από τις εκλογές είχαν προηγηθεί τα αιματηρά γεγονότα του Κιλελέρ, που επηρέασαν την ψήφο των αγροτών. Από τους 48 βουλευτές των νομών Λαρίσης και Τρικάλων, οι 46 ήταν αγρότες. [...]

Γ. Ρωμαίος, Η περιπέτεια του κοινοβουλευτισμού στην Ελλάδα, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2011, σελ. 394-395.

Πηγή 2: Η Α΄ Διπλή Αναθεωρητική Βουλή συνήλθε την 1^η Σεπτεμβρίου 1910. Στο επίκεντρο της διαμάχης που ξέσπασε από τις πρώτες κιόλας συνεδριάσεις ήταν ο χαρακτήρας της Βουλής, την οποία η μεν συντηρητική πτέρυγα την ήθελε «Αναθεωρητική», η δε ριζοσπαστική «Συντακτική» [...] ο Ελ. Βενιζέλος φθάνοντας στην Αθήνα ως απλός βουλευτής στις 5 Σεπτεμβρίου 1910, πήρε ευθύς αμέσως θέση υπέρ της «Αναθεωρητικής». Και τούτο, σε έναν μνημειώδη προγραμματικό λόγο, ιδρυτικό του Κόμματος των Φιλελευθέρων, τον οποίο εκφώνησε το απόγευμα της ίδιας μέρας στην πλατεία Συντάγματος. Έτσι, ενώ από τη μια εμφανιζόταν ως «σημαιοφόρος νέων πολιτικών ιδεών», στο όνομα των οποίων ανήγγειλε τη συγκρότηση του νέου πολιτικού κόμματος και τις βασικές προγραμματικές του θέσεις (τροποποίηση της αστικής, ποινικής και εμπορικής νομοθεσίας, απαλλαγή της διοίκησης από κομματικές επιρροές, φιλοαγροτικά και φιλεργατικά μέτρα, νέα φορολογική πολιτική με έμφαση

στην άμεση φορολογία, ανασυγκρότηση των ενόπλων δυνάμεων κ.α.), από την άλλη τασσόταν αναφανδόν υπέρ της αναθεωρητικής Βουλής, υποστηρίζοντας τον θεσμό του κληρονομικού αρχηγού του κράτους. Ως «ισχυρότατος παράγων» του πολιτεύματος, ο βασιλιάς θα μπορούσε «να συνεχίσει τας κυβερνήσεις αυτού από των παρεκτροπών». Στο σημείο αυτό μεσολάβησε ο γνωστός διάλογος του Βενιζέλου με το συγκεντρωμένο πλήθος. Ιδού πώς την μεταφέρει ο Γ. Βεντήρης:

Βενιζέλος: Οι εκλογείς εκλήθησαν προς συγκρότησιν διπλής αναθεωρητικής Βουλής...

Λαός: Συντακτική θέλουμε. Συντακτική...

Βενιζέλος: Επαναλαμβάνω: Διπλής Αναθεωρητικής Βουλής!

Λαός: Συντακτική...

Βενιζέλος: Είπα: Αναθεωρητικής!

Λαός: ... (σιγή)

Ν. Αλιβιζάτος, Το Σύνταγμα και οι εχθροί του, εκδ. Πόλις, Αθήνα 1911, σελ. 161-162.